

دانشگاه علوم پزشکی
جندی شاپور اهواز

دانشکده پزشکی

دفترچه راهنما و پایش فعالیتهای دانشجویان دوره کارآموزی
پزشکی در گروه پزشکی اجتماعی

گروه پزشکی اجتماعی

دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز

مردادماه ۱۴۰۳

امروزه مهمترین معیار ارزیابی عملی دانش آموختگان دوره های آموزشی پزشکی عمومی، تخصصی و فوق تخصصی **Log Book** می باشد. وقتی شما وارد یک برنامه آموزشی می شوید، بایستی از اهداف آموزشی و ضوابط گروه مربوطه اطلاع کامل داشته باشید. از سوی دیگر بایستی انتظارات دو جانبه گروه آموزشی از شما در مقابل انتظارات شما از گروه نیز به روشنی تدوین و اجرا شود. با توجه به وسعت اطلاعات علمی، سنگین بودن بار کاری و فرصت کم در صورت عدم ثبت به موقع فعالیت های روزانه، طبیعتاً بخشی از آنها به فراموشی سپرده خواهند شد. یک دانشجوی پزشکی در کنار بینش عمیق و وسعت اندیشه لازم است تجربیات عملی خود را بازنگری نموده و در زندگی حرفه ای خود بکار گیرد. همچنین ثبت و جمع آوری تجربیات عملی به تدریج مجموعه ای ارزشمند فراهم می آورد که می تواند زمینه ای را نیز برای تحقیقات بعدی فراهم آورد.

از سوی دیگر وجود **Log Book** این امکان را فراهم می کند که اساتید به فعالیتهای آموزشی - پژوهشی شما بازخورد بدهند. و به تبع با رفع نقایص کار زمینه ی پیشرفت کاری شما فراهم میشود. علاوه بر این تکمیل **Log Book** امکان خودارزیابی و نقد عملکرد توسط خودتان را ایجاد می کند. می توانید تجارب جالبی را که در آینده ی حرفه ای برای شما سودمند است ثبت کنید و حتی مسایلی را مشاهده و ثبت نمایید که در آینده ی اخلاق حرفه ای شما موثر باشد.

اهداف استفاده از **Log Book** :

کمک به کارآموزان برای ثبت کامل تجربیات خود که منجر به مستندسازی آنها شده و مشخص شدن کمبودها و سعی در جهت رفع آنها

کمک به گروه آموزشی در جهت شناخت نقایص و کمک به رفع موانع و نقایص

کمک به دانشگاه در جهت تعیین سطح کمیت و کیفیت آموزشی گروه و کشف موارد نقص و سعی در رفع جهت ارتقای کیفیت آموزش کمک به گروه های ارزشیابی دبیرخانه ی شورای پزشکی عمومی وزارتخانه برای ارزیابی دقیق تر و صحیح تر گروه آموزشی کمک به یکسان سازی سطح آموزش در دانشگاههای مختلف کشور تامین اطلاعات لازم برای تعیین سطح امتحانات پایان دوره کارآموزی (پره اینترنی)

در اکثر دانشگاههای معتبر جهان دانشجویان تجربیات و عملکردهای مهم خود را ثبت می کنند تا بر مبنای آن عملکردشان ارزیابی گردد. گروه پزشکی اجتماعی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز نیز با درک خلأ وجود یک **Log Book** کامل و راهبردی و هم راستا با اهداف آموزشی دانشگاه بر آن شد تا **Log Book** مورد نظر را فراهم نموده و در اختیار دانشجویان عزیز قرار دهد.

این دوره تجربه ای تازه برای شما به منظور حضور در عرصه ای دیگر از نظام ارائه خدمات بهداشتی و درمانی کشور است. در این دوره شما با مراجعین سالم و بیماری مواجه خواهید شد که همزمان خدمات پیشگیری و درمانی را در چارچوب نظام ارائه خدمات سلامتی اولیه **PHC** دریافت می کنند. با وجودی که محل استقرار شما در این دوره سطح یک پایگاه بهداشت شهری یا خانه بهداشت روستایی خواهد بود ولی با آموزشهای ارائه شده در طی دوره شما با شرح وظایف پرسنلی، امکانات و تجهیزات، فضای فیزیکی و جمعیت تحت پوشش سطوح مختلف و عملکردهای مراقبتی و مدیریتی نظام ارائه خدمات آشنا خواهید شد.

شناسنامه درس

نام درس: پزشکی اجتماعی

شماره درس: ۱۱۲۳۰۲۸

تعداد واحد کارآموزی: ۳ واحد

محل برگزاری دوره: گروه پزشکی اجتماعی، خانه ها و پایگاههای
بهداشتی

مسئول درس: دکتر سارا ایازیان ماوی

اعضای هیات علمی:

دکتر مریم رستمی (مدیر گروه)

دکتر سارا ایازیان ماوی

دکتر فرشته جوانمردی

دکتر سعید بیطرف

دکتر مریم رادین منش

تماس با ما: دانشکده پزشکی، گروه پزشکی اجتماعی. ۳۳۶۱۵۱۸

کارآموز محترم

با عرض سلام و خوش آمد به بخش پزشکی اجتماعی، انتظار می رود قبل از شروع دوره، اهداف، نحوه ی ارزشیابی و راهنمای مقررات دوره را به دقت مطالعه نموده و در نهایت با دقت کامل Log Book خود را کامل نمایید.

اهداف دوره کارآموزی

هدف کلی: آشنایی با ساختار شبکه بهداشت و درمان و نحوه ارائه خدمات آن به منظور کسب مهارت در زمینه ایفاء وظایف شغلی آینده خود در راستای حفظ، تامین و ارتقاء سلامت فرد، خانواده و جامعه.

اهداف اختصاصی:

- ۱- آشنایی دانشجو با ساختار شبکه های بهداشت و درمان (کارکنان، فضای فیزیکی، تجهیزات، جمعیت تحت پوشش)
  - ۲- آشنایی دانشجو با ارتباطات در سطوح مختلف شبکه با جامعه و دیگر بخشها
  - ۳- آشنایی دانشجو با عملکرد شبکه بهداشت و درمان
  - ۴- آشنایی و مشارکت دانشجو در ارائه خدمات مربوط به بسته های مراقبتی (کودکان، نوجوانان و جوانان، واکسیناسیون، مادران باردار، باروری سالم، سلامت میانسالان و سالمندان، مبارزه با بیماریهای واگیر، خدمات پیشگیرانه و غربالگری بیماریهای غیر واگیر ادغام یافته در نظام شبکه، سلامت روان، سلامت دهان و دندان، بهبود تغذیه و بهداشت محیط)
  - ۵- طراحی و اجرای یک برنامه آموزشی برای یک مورد از نیازهای سلامتی جامعه تحت پوشش با استفاده از منابع اطلاعاتی موجود
  - ۶- آشنایی دانشجو با نظام سلامت الکترونیک و تحلیل نتایج آن
- برنامه اجرایی دوره:

هفته اول دوره دانشجویان در کارگاههای آموزشی گروه پزشکی اجتماعی در دانشکده شرکت می کنند تا با مبانی نظری آشنایی پیدا کنند شامل:

- ۱- آشنایی با سطوح مختلف نظام ارائه خدمات سلامت کشور
- ۲- آشنایی با وظایف تیم سلامت
- ۳- آشنایی با اصول و اجزای مراقبتهای بهداشتی اولیه PHC
- ۴- آشنایی با بسته های خدمتی مربوط به هر گروه سنی شامل: نوزادان، کودکان، نوجوانان، جوانان، میانسالان، سالمندان و مادران باردار
- ۵- آشنایی با سامانه یکپارچه سلامت (سامانه ی سیب)
- ۶- آشنایی با نحوه برخورد با بیماریهای واگیر و غیر واگیر
- ۷- آشنایی با زیج حیاتی
- ۸- آشنایی با بهداشت روان، بهداشت محیط، بهداشت دهان و دندان، بهداشت مدارس و آموزش بهداشت

ابتدای هفته دوم دانشجویان بر مبنای تقسیم بندی انجام شده برای آموزش در عرصه **Community Based Education** به مراکز بهداشتی درمانی منتخب معرفی می گردند و کارآموزی را در پایگاه بهداشتی آغاز می نمایند.

در هفته اول حضور در فیلد بایستی با مشخصات جمعیت تحت پوشش مرکز آشنا شوید و وضعیت سلامت آنها را ارزیابی نمایید. برای این کار می توانید از خروجی های سامانه سیب، زیج حیاتی، مصاحبه با افراد صاحب نظر، بهورزان، کارشناسان و مراقبین سلامت استفاده کنید و با مرور دستورات عملیهای کشوری و اهداف مشخص شده برای برنامه های مختلف سلامت بر حسب گروههای سنی یا جنسی جامعه، وضعیت جغرافیایی، اقتصادی، شغلی، فرهنگی مردم منطقه، وضعیت پوشش خدمات سلامت را ارزیابی نمایید.

در مابقی دوره ی کارآموزی، انتظار می رود دانشجو با مشارکت در ارائه خدمات سلامت جاری، مهارتهای لازم بر اساس اهداف دوره کارآموزی پزشکی اجتماعی را به صورت عملی تمرین و کسب نماید.

- فعالیتهای انجام شده را بلافاصله در **Log Book** خود ثبت نمایید و امضای مقام تایید کننده هر فعالیت را در کنار گزارش هر مورد، اخذ نمایید.
- یادآوری می شود قبل از انجام هرگونه مراقبت، دستورالعمل های مربوط به هر جزء را مطالعه بفرمایید.
- به منظور شفاف بودن فعالیتهای مورد انتظار دوره، اهداف دوره ارائه شده است.

ارزشیابی دانشجو

۱- به منظور ارزشیابی اهداف تئوریک دوره امتحان کتبی در پایان دوره برگزار خواهد شد. این آزمون بصورت سوالات چهار گزینه ای و یا تشریحی خواهد بود.

۲- ارزشیابی طول دوره (تکوینی) نیز در طول دوره توسط تیم آموزشی در فیلد انجام خواهد شد. به این ترتیب که انجام به موقع و صحیح فعالیت‌های مورد نظر برای دانشجو را که در **Log Book** ثبت شده اند بررسی و ارزیابی می نمایند و ابهامات را رفع می نمایند.

۳- ارزشیابی از طریق تکمیل صحیح **Log Book**

۴- برای ارزیابی میزان مشارکت دانشجویان در فعالیت‌های جاری پایگاه (یا حضور فیزیکی) از مراقبین سلامت و کارشناسان پایگاه نظر خواهی خواهد شد.

نمره نهایی شامل موارد زیر است:

۱- امتحان کتبی: ۱۲ نمره

۲- ارزشیابی طول دوره (تکوینی): ۵ نمره

۳- تکمیل صحیح **Log Book**: ۳ نمره

در صورت بروز هر گونه سؤال با تلفن ۳۳۶۱۵۱۸ گروه پزشکی اجتماعی تماس حاصل فرمایید

راهنما ، قوانین و مقررات دوره کارآموزی پزشکی اجتماعی

- ۱- حضور مستمر کارآموز در روزهای تشکیل کارگاه الزامی است.
- ۲- در صورت عدم حضور کارآموز در کارگاه، غیبت غیر مجاز تلقی می گردد و منجر به حذف دوره می شود.
- ۳- غیبت غیر موجه بیش از ۳ روز کارآموز در دوره کارآموزی نمره صفر منظور خواهد شد.
- ۴- غیبت موجه بیش از ۳ روز در دوره کارآموزی (با تشخیص شورای آموزشی) منجر به حذف دوره خواهد شد.
- ۵- بازای هر روز غیبت غیر موجه ۱,۵ نمره از نمره نهایی کارآموز کسر خواهد شد.
- ۶- تاخیر و عدم حضور به موقع در کارگاه بازاء هر ساعت ۰,۵ نمره از نمره نهایی کسر خواهد شد.
- ۷- گواهی پزشک حتما باید به تایید پزشک معتمد دانشگاه برسد و به گروه ارائه گردد.
- ۸- حضور کارآموز در تمام روزهای هفته در فیلد الزامی است. (حضور در فیلد از ساعت ۸ صبح الی ۱۲ می باشد).
- ۹- تحویل Log Book در روز امتحان کتبی پایان دوره الزامی است.
- ۱۰- در صورت عدم تحویل به موقع Log Book عواقب ناشی از منظور نشدن نمره اختصاص داده شده به آن در نمره نهایی بعهدده خود دانشجوی می باشد.
- ۱۱- استفاده از روپوش سفید و اتیکت در طول دوره الزامی است.

موارد غیبت موجه:

- ۱- فوت اقوام درجه یک
- ۲- بیماری شدید دانشجوی با گواهی پزشک معتمد دانشگاه
- ۳- حوادث غیر مترقبه به دلایل کافی

۴- نامه رسمی از معاونت دانشجویی فرهنگی یا آموزشی دانشکده (به منظور حضور در المپیادهای علمی، فرهنگی، ورزشی و موارد مشابه)

الف) معرفی فیلد کارآموزی

- موقعیت جغرافیایی
- فضای فیزیکی
- معرفی پرسنل
- شرح فعالیت‌های پرسنل

ب) آمار استخراج شده از زیج حیاتی خانه بهداشت/پایگاه/مرکز بهداشتی درمانی (جدول یک)

	نام خانه بهداشت/پایگاه/مرکز بهداشتی درمانی
	تعداد جمعیت تحت پوشش
	تعداد خانوار(پرونده)
	بعد خانوار
	درصد گروه سنی زیر یک سال
	درصد گروه سنی زیر ۵ سال
	درصد گروه سنی زیر ۱۵ سال
	درصد گروه سنی ۱۵ تا ۵۹ سال (میانسالان)
	درصد گروه سنی بالای ۶۰ سال (سالمندان)
	درصد زنان شوهردار ۱۰ تا ۵۴ سال
	رشد طبیعی جمعیت
	رشد مطلق جمعیت
	میزان مهاجرت به داخل
	میزان مهاجرت به خارج
	میزان خالص مهاجرت
	میزان تولد خام
	میزان باروری عمومی
	میزان باروری سنین پرخطر
	میزان باروری کلی
	درصد زایمان در بیمارستان
	درصد چندقلویی
	درصد مرده زایی
	درصد متولدین وزن شده
	درصد متولدین با وزن کمتر از ۲۵۰۰ گرم
	میزان مرگ خام
	میزان مرگ نوزاد NMR
	میزان مرگ کودک کمتر از یکسال IMR

	میزان مرگ کودک ۱ تا ۴ سال
	میزان مرگ کودک زیر ۵ سال
	میزان مرگ مادر MMR

ج) ارزشیابی شاخصهای بهره مندی از خدمات سلامت جدول دو (نتایج حاصل از ارزیابی شاخصهای حیاتی جمعیت تحت پوشش پایگاه/خانه بهداشت را در جدول زیر ثبت نمایید:)

شاخص	وضعیت موجود	حد انتظار در سال جاری
پوشش خدمات ارزیابی دوره ای سلامت میانسالان		
پوشش خدمات ارزیابی دوره ای سلامت زنان میانسال		
پوشش خدمات ارزیابی دوره ای سلامت مردان میانسال		
درصد پوشش مراقبت سالمندان (غیر پزشک)		
درصد پوشش مراقبت سالمندان (پزشک)		
درصد پوشش مادران باردار		
درصد زایمان انجام شده به روش سزارین		
درصد مراقبت ۳ تا ۵ روزگی		
درصد کودکان ۱۲ ماهه که برایشان فرم ASQ تکمیل شده است		
پوشش خدمات ارزیابی دوره ای سلامت نوجوانان		
پوشش خدمات ارزیابی دوره ای سلامت جوانان		

د) گزارش مراقبتهای ارائه شده توسط دانشجو (جدول شماره سه)

ردیف	تاریخ	کدملی فرد مراقبت شده	سن	جنس	نوع خدمت	تایید مراقب سلامت/ مربی/ هیات علمی
۱						
۲						
۳						
۴						
۵						
۶						
۷						
۸						
۹						
۱۰						
۱۱						
۱۲						
۱۳						
۱۴						
۱۵						
۱۶						
۱۷						
۱۸						
۱۹						
۲۰						
۲۱						
۲۲						

ه) ثبت یک مورد از ارجاعات انجام شده (جدول شماره چهار)

تاریخ ارجاع	
شماره پرونده یا کدملی	
نتیجه ارجاع	دلیل ارجاع و مختصری از شرح حال یا مشاهدات
تایید کننده	

و) ثبت یک مورد از پیگیری های انجام شده (جدول شماره پنج)

تاریخ پیگیری	
شماره پرونده یا کدملی	
نتیجه پیگیری	دلیل ارجاع و مختصری از شرح حال یا مشاهدات
تایید کننده	

ز) گزارش مختصری از نکات و فعالیتهای انجام شده در حیطه آموزش بهداشت، بهداشت محیط، زنجیره سرما و بهداشت مدارس ارائه نمایید.

ح) تهیه محتوای آموزشی

با توجه به نیازهای جامعه و مرکز دانشجو یک محتوای آموزشی تهیه نماید در قالب یک فیلم، پمفلت، مطلب بهداشتی یا وویس که شامل موارد زیر باشد:

۱- موضوع آموزش

۲- نوع محتوا شامل فیلم کوتاه، پمفلت، مطلب بهداشتی یا وویس ....

۳- منبع تهیه که باید از دستورالعملها و کتابهای جاری سیستم بهداشتی درمانی کشور تهیه شده باشد.

ط) اجرای آموزش برای گروه هدف

منابع برای مطالعات بیشتر

- ۱- دستورالعملهای کشوری شامل:
  - مراقبت مادر و کودک
  - باروری سالم
  - مراقبتهای پیش از بارداری، دوران بارداری و پس از زایمان
  - مراقبت از کودک سالم
  - سلامت بانوان ایرانی
  - بهداشت محیط، مدارس، دهان و دندان، روان و .....
- ۲- کتاب اصول پیشگیری و مبارزه با بیماریها، مرکز مدیریت بیماریهای وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- ۳- کتاب پزشک خانواده
- ۴- مراقبتهای بهداشتی اولیه در ایران (دکتر کامل شادپور)
- ۵- کتاب واکسیناسیون کشوری سال ۱۳۹۴